IX kadencja

SEJM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Komisji Finansów Publicznych (nr 385)**

z dnia 8 lutego 2023 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Finansów Publicznych (nr 385)

8 lutego 2023 r.

Komisja Finansów Publicznych, obradująca pod przewodnictwem posła **Andrzeja Kosztowniaka (PiS)**, przewodniczącego Komisji, rozpatrzyła:

– Informację na temat Sprawozdania rocznego Europejskiego Trybunału Obrachunkowego dotyczącego wykonania budżetu Unii Europejskiej w 2021 r.

W posiedzeniu udział wzięli: **Marek Opioła** członek Europejskiego Trybunału Obrachunkowego wraz ze współpracownikami oraz **Stanisław Jarosz** dyrektor Departamentu Budżetu i Finansów Najwyższej Izby Kontroli.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Anna Woźniak i Adrian Maćkiewicz** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Dzień dobry. Witam państwa bardzo serdecznie w dniu dzisiejszym na posiedzeniu Komisji. Dostałem informację, że mamy już kworum na liście obecności. Witam serdecznie panie i panów posłów, witam bardzo gorąco gości w osobach pana Marka Opioły, członka Europejskiego Trybunału Obrachunkowego, witam serdecznie i gorąco Stanisława Jarosza dyrektora Departamentu Budżetu i Finansów Najwyższej Izby Kontroli. Dzień dobry, panie dyrektorze, kłaniamy się nisko. Witam wszystkich gości przybyłych na dzisiejszą Komisję.

Otwieram posiedzenie Komisji Finansów Publicznych. Porządek dzienny posiedzenia przewiduje informację na temat rocznego sprawozdania Europejskiego Trybunału Obrachunkowego dotyczącego wykonania budżetu Unii Europejskiej w 2021 r. Referuje członek ETO Marek Opioła.

Szanowni państwo, czy są uwagi do takiego porządku? Jest. Bardzo proszę, panie pośle, oddaję głos.

Poseł Jarosław Sachajko (Kukiz'15):

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, ja nie wiem, czy chciałbym do tego porządku coś dołożyć, rozszerzyć porządek obrad, ale, jak pamiętam, jeszcze w listopadzie mieliśmy obietnicę Ministerstwa Sprawiedliwości w osobie pana ministra Warchoła, że do końca grudnia będzie przygotowany projekt ustawy obejmujący dobrodziejstwem ustawy antylichwiarskiej rolników. Minął styczeń, za chwileczkę minie luty, a tej ustawy nie widzimy. A problem, który też podkreślał pan minister Warchoł, jest realny. Tylko wówczas on uważał, że poprawka przygotowana przeze mnie jest zła i on przygotuje lepszą poprawkę w Senacie, czego nie zrobił. Później obiecał, że będzie projekt ustawy do końca grudnia – to obiecał również panu przewodniczącemu.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Bardzo dziękuję za… Rzeczywiście dziękuję serdecznie za tę uwagę. W takim razie pozwolę sobie przypomnieć panu ministrowi Warchołowi w naszym imieniu, ale i we własnym, co do zobowiązania, które podjął publicznie w stosunku do nas wszystkich. Uczynię to dzisiaj w trakcie głosowań podchodząc i prosząc o to, aby zadośćuczynił temu.

Szanowni państwo, rozumiem, że w tej konkretnie materii, mówiąc o porządku dziennym, nie ma uwag? Chciałem już to uściślić. Nie widzę. W takim razie wobec niezgłoszenia wniosku do porządku dziennego stwierdzam jego przyjęcie.

Przystępujemy do realizacji porządku dziennego. Bardzo proszę o wystąpienie pana Marka Opiołę. Bardzo proszę.

Członek Europejskiego Trybunału Obrachunkowego Marek Opioła:

Dziękuję, panie przewodniczący. Wysoka Komisjo, w dzisiejszym moim wystąpieniu chciałem skupić się na najważniejszym produkcie, który wydaje Europejski Trybunał Obrachunkowy, to jest sprawozdanie roczne z wykonania budżetu Unii Europejskiej za rok 2021. Zanim przejdę do prezentacji, to chciałbym może porządkowo wyjaśnić pewnego rodzaju skróty, które będą użyte w tej prezentacji. Ale zanim do skrótów, to sprawozdanie za rok 2021 o tyle jest ciekawe, ponieważ pierwszy raz zawieramy w nim nowy instrument finansowy, tj. badanie RRF. Ale żeby to wszystko było jasne, to przejdę właśnie w tym momencie do skrótów. W związku z tym dla wyjaśnienia będę się posługiwał skrótem NGEU i RRF. I tak RRF to skrót z angielskiego, który można przetłumaczyć, jest to Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększenia Odporności. Ten instrument stanowi główny element szerszego planu Europejskiego Funduszu Odbudowy nazywane NGEU, pełna nazwa Next Generation EU i właśnie w śladzie za RRF-em, czyli Instrumentem na rzecz Odbudowy i Zwiększenia Odporności pojawiły się krajowe plany odbudowy, którym też będę przedstawiał w mojej prezentacji. Prezentacja nie jest długa, w związku z tym po zakończeniu jestem gotowy na państwa pytania, uwagi, opinie. W związku z tym może przejdę teraz do prezentacji.

Słowem wprowadzenia chciałbym przekazać kilka podstawowych informacji na temat budżetu Unii. Roczny budżet Unii jest przyjmowany przez Parlament Europejski i Radę w oparciu o długoterminowe ramy budżetowe uzgodnione na okres kilku lat, które są określane mianem wieloletnich ram finansowych. Ostateczną odpowiedzialność za prawidłowe wykonanie budżetu ponosi Komisja. W 2021 r. poniesione wydatki wyniosły łącznie 181,5 mld euro. Po uwzględnieniu wydatków z RRF płatności Unii wyniosły w 2021 r. łącznie 228 mld euro. Średnio wydatki Unii odpowiadały 1,3% łącznego dochodu narodowego brutto 27 państw członkowskich Unii. Bilans wpłat i wypłat jest dla Polski korzystny, a saldo przepływów finansowych wyniosło około 11,5 mld euro.

Na tym slajdzie widzimy jaki był przepływ finansowy pomiędzy Unią a Polską w roku 2021. Transfery do naszego kraju wyniosły niemal 18,5 mld euro, a do unijnego budżetu dokładaliśmy się płacąc składkę w wysokości około 7 mld euro. Polska jest beneficjentem netto unijnego budżetu nie tylko w badanym roku, ale w całym dotychchczasowym okresie członkostwa w Unii Europejskiej.

Europejski Trybunał Obrachunkowy, jako niezależny zewnętrzny kontroler Unii, jest zobowiązany przez traktat do kontrolowania rozliczeń wszystkich dochodów i wydatków Unii oraz wszelkich jej organów. Najważniejszym produktem Trybunału jest sprawozdanie dzisiaj państwu przedstawiany, dotyczący wykonania budżetu Unii za dany rok, które stanowi główny wkład w procedurę udzielania absolutorium przez Parlament Europejski i Radę Komisji Europejskiej z wykonania budżetu Unii. Ogólnie rzecz ujmując kontrolerzy stwierdzili, że sprawozdanie finansowe Unii za rok budżetowy 2021 daje prawdziwy i rzetelny obraz sytuacji, a w dochodach nie stwierdzono nieprawidłowości, lecz w płatnościach nadal występuje zbyt duża liczba błędów, stąd w odniesieniu do nich wydano opinię negatywną. Trybunał zwrócił również uwagę na zagrożenia związane z wykorzystaniem środków unijnych udostępnianych w reakcji na kryzys wywołany przez pandemię i wojnę w Ukrainie. Po raz pierwszy w sprawozdaniu zamieszczono odrębną opinię dotyczącą tymczasowego narzędzia Unii na rzecz odbudowy – Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF). Oceniono, że wydatki poniesione w ramach tego instrumentu były legalne i prawidłowe.

Pozwolę sobie teraz przejść do szczegółowych ustaleń. Ogólnie rzecz biorąc, szacowany poziom błędu w wydatkach z budżetu Unii za rok 2021 był istotny i wyniósł 3,0% – w porównaniu do roku 2020 to było 2,7%. Pragnę przypomnieć, że szacowany poziom błędu nie jest miarą nadużyć finansowych, braku wydajności czy marnotrawstwa. Jest to szacunkowa kwota pieniędzy, która nie została wykorzystana zgodnie z przepisami unijnymi i krajowymi, a tym samym nie powinna była zostać wypłacona z budżetu Unii. Podobnie jak w trzech wcześniejszych latach kontrolerzy sformułowali wniosek, że w wydatkach obarczonych wysokim ryzykiem błędy mają charakter rozległy. W analizie ryzyka Trybunał wskazuje, że obarczone wysokim ryzykiem błędu wydatki Unii, w przypadku których beneficjenci muszą często przestrzegać skomplikowanych przepi-

sów przy składaniu wniosków o zwrot poniesionych kosztów, odsetek wydatków obarczonych wysokim ryzykiem błędu w skontrolowanej populacji jeszcze bardziej zwiększył się i osiągnął istotny poziom 63,2%, a w porównaniu do roku 2020 to było 59%. Trybunał oszacował, że w 2021 r. poziom błędu w tej części skontrolowanej populacji wyniósł 4,7% – w porównaniu do roku 2020 to było 4%. Tak jak w trzech poprzednich latach błąd ma charakter rozległy, w związku z czym Trybunał wydaje negatywną opinię na temat wydatków z budżetu Unii.

Jak wspomniałem Trybunał odnotowuje prawidłowość wskazującą, że kategorie wydatków wiążą się z różnymi rodzajami ryzyka. Płatności dokonywane na nasadzie zwrotu kosztów są obarczone wysokim ryzykiem. W ich przypadku Unia zwraca koszty kwalifikowalne poniesione w związku z realizacją kwalifikowalnych działań – są objęte bardziej złożonymi zasadami. Obejmują one m.in. projekty badawcze, w ramach działu „Konkurencyjność", inwestycje na rzecz rozwoju regionalnego i rozwoju obszarów wiejskich – w działach „Spójność" i „Zasoby naturalne". Widzimy je po lewej stronie slajdu. Sytuacja wygląda inaczej, jeśli przyglądamy się płatnościom opartym głównie na uprawnieniach. Są one obarczone mniejszym ryzykiem i uzależnione od spełnienia przez beneficjentów określonych, mniej skomplikowanych warunków. Należą do nich na przykład stypendia dla studentów i stypendia badawcze, w ramach działu „Konkurencyjność", pomoc bezpośrednia dla rolników, w ramach działu „Zasoby naturalne", czy wynagrodzenia dla pracowników Unii – dział „Administracja".

Na dole slajdu widzimy szacowane poziomy błędu w działach WRF – dotyczy jednolitego rynku; spójności i zasobów naturalnych. Najwyższy poziom szacowanego błędu jest w dziale „Jednolity rynek", następnie w „Spójności", a na końcu w dziale „Zasoby naturalne". Wiąże się to z faktem, że dział „Zasoby naturalne" obejmuje Wspólną Politykę Rolną, której dużą część stanowi I filar, a zatem płatności oparte na uprawnieniach. Jak właśnie wspomniałem są to wydatki niskiego ryzyka, co powoduje, że całkowity poziom błędu dla tego działu WRF plasuje się na poziomie zbliżonym do progu istotności.

Na slajdzie widzą państwo płatności z budżetu Unii. W 2021 r. największy udział w populacji wydatków z budżetu Unii objętych kontrolą Trybunału miały kolejno działy „Zasoby naturalne i środowisko" – prawie 40%, „Spójność, odporność i wartości" prawie 34% i „Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa" – 10%. Populacja wydatków z RRF z kolei obejmowała pojedynczą płatność na kwotę 11,5 mld euro dokonaną w 2021 r. na rzecz jednego państwa członkowskiego, tj. Hiszpanii.

Na koniec 2021 r. zobowiązania pozostające do spłaty wyniosły 340,6 mld euro: 251,7 mld euro z tej kwoty przypadało na budżet Unii i prawie 90 mld euro na NGEU. Wysokość zobowiązań pozostających do spłaty z budżetu Unii znacznie spadła w porównaniu z rekordową kwotą 303,2 mld euro na koniec 2020 r. Przyczyną tego spadku było przede wszystkim opóźnione rozpoczęcie wdrażania funduszy objętych zarządzaniem dzielonym z WRF na lata 2021-2027. Niemniej po uwzględnieniu zobowiązań pozostających do spłaty w ramach NGEU łączna kwota tych zobowiązań osiągnęła rekordowy poziom.

Tymczasowy instrument Next Generation EU został uruchomiony w czerwcu 2021 r. wraz z wejściem w życie nowej decyzji w sprawie zasobów własnych zatwierdzającej zaciągnięcie odnośnych pożyczek. Komisja może zaciągać zobowiązania na środki w ramach tego instrumentu do 31 grudnia 2023 r. i dokonywać płatności do 31 grudnia 2026 r. W tym miejscu pragnę też dodać, że na podstawie najnowszych dostępnych szacunków Komisji z 2021 r. Trybunał przewiduje, że łączna kwota zobowiązań pozostających do spłaty, pochodzących tak z budżetu Unii jak i Next Generation EU, wzrośnie w 2023 r. do 460 mld euro, po czym powinna zacząć maleć. Płatności z NGEU muszą zostać zrealizowane do końca 2026 r. Środki niewypłacone do końca 2026 r. zostaną umorzone. W przedstawionych szacunkach nie została uwzględniona niepewność, którą spowodowała agresja Rosji na Ukrainę dokonana 24 lutego 2022 r.

W 2021 r. państwa członkowskie nadal wykorzystywały środki z europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych – funduszy ESI – objętych WRF na lata 2014-2020. Zgodnie ze stanem na koniec 2021 r. skumulowana kwota płatności na rzecz programów operacyjnych realizowanych z funduszy ESI na lata 2014-2020 wyniosła 331,1 mld euro

z łącznej kwoty 492 mld euro, czyli 67%. Pozostała kwota 160,9 mld euro powinna zostać wypłacona do czasu zamknięcia programów, tj. do końca 2025 r., a niewykorzystane do tego czasu środki umorzone, przy czym wyjątek stanowi Europejski Fundusz Rolny na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, który zostanie zamknięty w 2027 r. Powyższa kwota stanowi większość sięgającej 250,7 mld euro kwoty zobowiązań pozostających do spłaty w budżecie Unii na koniec 2021 r. Jak widzimy na slajdzie skumulowany wskaźnik absorpcji środków z funduszy ESI różni się znacznie między poszczególnymi państwami członkowskimi. Polsce do wykorzystania zostało 26% środków, aczkolwiek biorąc pod uwagę poziom alokacji to dość znacząca kwota.

Kontrolerzy ostrzegają też przed ryzykiem, jakie dla budżetu Unii stanowi wojna w Ukrainie ze względu na gwarancje, którymi Unia objęła pożyczki udzielone państwom trzecim. Według stanu na koniec 2021 r. nominalna kwota pozostających do spłaty pożyczek zaciągniętych przez Ukrainę wynosiła 4,7 mld euro. Zostały one zaciągnięte w ramach różnych programów Unii. Ukraina otrzymała również pożyczki z Europejskiego Banku Inwestycyjnego, które opiewają na 2,1 mld euro i są objęte gwarancjami Unii. W tym kontekście Trybunał zalecił Komisji baczniejsze monitorowanie wzrostu ryzyka, jeśli chodzi o konieczność pokrycia z budżetu Unii zobowiązań warunkowych w związku z agresją Rosji na Ukrainę i w razie potrzeby podjęcie odpowiednich działań, tak aby narzędzia ograniczające ryzyko nadal zapewniały dostateczną zdolność do wywiązania się z tych zobowiązań.

Teraz chciałbym przejść do poszczególnych rozdziałów, oczywiście w wersji skrótowej dla Wysokiej Komisji. W rozdziale „Dochody” w ramach niniejszego sprawozdania rocznego, którego jestem sprawozdawcą, Trybunał skontrolował dochody w budżecie Unii, z których finansowane są wydatki Unii. Wysoka Komisjo, na slajdzie widzimy strukturę dochodów za rok 2021. Trybunał badał próbę transakcji po stronie dochodów oraz kluczowe systemy kontroli stosowane do gospodarowania zasobami własnymi przez Komisję Europejską oraz wybrane państwa członkowskie. W 2022 r. odwiedziliśmy z kontrolą: Irlandię, Włochy oraz Szwecję. Zbadane przez Trybunał systemy związane z dochodami były ogólnie skuteczne. Ze względu na utrzymujące się uchybienia Trybunał ocenił jednak jako częściowo skuteczne kluczowe mechanizmy kontroli wewnętrznej w zakresie tradycyjnych zasobów własnych w niektórych państwach członkowskich oraz zarządzanie przez Komisję zastrzeżeniami dotyczącymi VAT i punktami otwartymi w zakresie tradycyjnych zasobów własnych. Ponadto Trybunał stwierdził opóźnienia w realizacji szeregu działań przewidzianych w planie działań Komisji na rzecz unii celnej, które mają przyczynić się do ograniczenia luki w należnościach celnych. Uchybienia te nie mają jednak wpływu na opinię pokontrolną Trybunału na temat dochodów, ponieważ nie dotyczą transakcji leżących u podstaw rozliczeń, lecz ryzyka niekompletności tradycyjnych zasobów własnych.

Rozdział „Spójność, odporność i wartości”. Przypominam, że wydatki w ramach działu „Spójność, odporność i wartości” mają na celu zmniejszanie dysproporcji w poziomach rozwoju między różnymi państwami członkowskimi i regionami Unii oraz wspieranie i ochronę wartości Unii, a tym samym zwiększanie jej odporności na obecne i przyszłe wyzwania. Trybunał kontroluje wydatki po ich zatwierdzeniu przez Komisję. Kontrolą Trybunału w tym obszarze za rok 2021 objęto 243 transakcje z łącznym poziomem wydatkowania w kwocie prawie 48 mld euro. Trybunał wykrył i skwantyfikował 30 błędów. Biorąc pod uwagę 56 błędów wykrytych wcześniej przez instytucje audytowe i korekty nałożone przez organy państw członkowskich wdrażające programy, o całkowitej wartości 458 mln euro w obu okresach programowania łącznie, Trybunał szacuje, że poziom błędu wynosi 3,6%. Największy udział w oszacowanym przez Trybunał poziomie błędu miały błędy dotyczące projektów i kosztów niekwalifikowalnych, naruszeń zasad rynku wewnętrznego – w szczególności nieprzestrzegania zasad pomocy państwa – oraz braku podstawowych dokumentów poświadczających. Głównym czynnikiem, który przyczynia się do szacowanego poziomu błędu, jest nieefektywny proces decyzyjny w instytucjach zarządzających; przykładowo jeśli chodzi o zatwierdzanie niekwalifikowalnych projektów lub pomocy państwa niezgodnej z prawem. Trybunał zaobserwował też, że instytucje audytowe informują o stosunkowo niskich poziomach tego

rodzaju błędu. Liczba i wpływ wykrytych błędów wskazują na to, że obecnie stosowane systemy kontroli nie ograniczają jeszcze w dostatecznym stopniu wysokiego poziomu nieodłącznego ryzyka wystąpienia błędu w tym obszarze. Waga ta odnosi się w szczególności do instytucji zarządzających i pośredniczących, których weryfikacje są wciąż częściowo nieskuteczne, jeśli chodzi o wykrywanie nieprawidłowości w wydatkach zadeklarowanych przez beneficjentów lub zapobieganie im.

Kolejnym rozdziałem jest rozdział „Zasoby naturalne i środowisko". Ten obszar wydatków obejmuje wspólną politykę rolną, wspólną politykę rybołówstwa, a także część wydatków Unii przeznaczonych na środowisko naturalne i działania w dziedzinie klimatu. 97% wydatków w dziale przypada na wspólną politykę rolną. W 2021 r. kontrolą w tym dziale objęto wydatki na kwotę 56,6 mld euro. Na podstawie skwantyfikowanych błędów i innych dowodów uzyskanych za pośrednictwem systemu kontroli Trybunał ustalił, że poziom błędu w dziale jest zbliżony do progu istotności. Wyniki prac Trybunału wskazują, że podobnie jak w poprzednich latach w przypadku płatności bezpośrednich, które są oparte w dużej mierze na zadeklarowanej przez rolników powierzchni gruntów rolnych i stanowią 67% wydatków w dziale, poziom błędu znajdował się poniżej progu istotności. Jednocześnie wyniki te wskazują, że ogółem w pozostałych obszarach – rozwój obszarów wiejskich, środki rynkowe, rybołówstwo, środowisko naturalne i działania w dziedzinie klimatu – na które przypada 33% wydatków w tym dziale WRF, wystąpił istotny poziom błędu. Bieżąca kontrola po raz pierwszy objęła RRF, czy też w polskiej terminologii Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększenia Odporności. Jest to główny element unijnego pakietu Next Generation EU o łącznej wartości 800 mld euro, który ma przyczynić się do złagodzenia skutków gospodarczych pandemii i pomóc w powrocie na drogę zrównoważonego wzrostu gospodarczego. W odróżnieniu od wydatków z budżetu Unii, które dokonywane są na zasadzie zwrotu kosztów i po spełnieniu pewnych warunków, w przypadku RRF państwa członkowskie otrzymują środki finansowe po osiągnięciu wcześniej uzgodnionych kamieni milowych lub wartości docelowych. Powyżej zaprezentowano dotacje z RRF w rozbiciu na państwa członkowskie – wypłaty finansowania w 2021 r. i pozostałe przydzielone środki tylko dla tych państw, których krajowe plany odbudowy zostały zatwierdzone według stanu na dzień 31 grudnia 2021 r. Jednocześnie wypłaty na rzecz Luksemburga i Malty nie są widoczne ze względu na niskie kwoty. Irlandia nie wnioskowała o płatność zaliczkową, a Finlandia otrzymała ją dopiero w styczniu 2022 r.

Na koniec 2021 r. zobowiązania ze środków NGEU sięgnęły 143,5 mld euro. Płatności, w tym płatności zaliczkowe, wyniosły ponad 53,6 mld euro i objęły pojedynczą płatność na rzecz jednego państwa członkowskiego, tj. Hiszpanii. W 2021 r. dokonano tylko jednej płatności z RRF – na rzecz Hiszpanii. Kontrolerzy ustalili, że jeden z 52 kamieni milowych uwzględnionych we wniosku o płatność przedłożonym przez Hiszpanię nie został w pełni osiągnięty, ale nie uznali związanego z tym wpływu za istotny. Stwierdzili jednak uchybienia w przeprowadzonej przez Komisję ocenie kamieni milowych i wezwali do usprawnienia tego rodzaju ocen w przyszłości. Kamień milowy dotyczył reformy, która miała na celu zmianę ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych w celu zwiększenia wkładu tego podatku we wsparcie wydatków publicznych, a także uproszczenie zwolnień i odliczeń w celu zapewnienia minimalnej stawki 15% dla podatników. Z drugiej strony zwolnienie dywidend i zysków kapitałowych wygenerowanych w związku z posiadaniem przez nie udziałów w spółkach zależnych, zarówno będących rezydentami jak i nierezydentami na terytorium Hiszpanii, zmniejsza się o 5%. Komisja odpowiednio oceniła element dotyczący ograniczenia zwolnień dywidend oraz zysków kapitałowych. Nie oceniła jednak elementu reformy dotyczącego minimalnej stawki 15%.

Kończąc chciałem Wysoką Komisję poinformować, że Trybunał w sprawozdaniu, który państwu przedstawiam, zgłosił do Europejskiego Urzędu ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych, czyli OLAF, 15 przypadków podejrzenia nadużycia finansowego, które wykrył w 2021 r. – w porównaniu do roku 2020 to było sześć. W pięciu sprawach OLAF wszczął już dochodzenie. O jednym z tych przypadków Trybunał poinformował jednocześnie prokuraturę europejską. Tutaj pragnę dodać, jeżeli by się pojawiło pytanie ze strony Wysokiej Komisji jakie to były przypadki, że niestety nie udzielamy takiej informacji,

w związku z tym ta informacja jest tylko po prostu podana liczbowo i jakie to były kraje. Mamy taką pragmatykę i do niej się stosujemy.

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, to jest koniec mojej prezentacji. Jeżeli Wysoka Komisja ma pytania do tego sprawozdania, jestem do dyspozycji. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Bardzo dziękuję.

O głos poprosił pan poseł Marek Sowa. Oddaję głos, panie pośle. Bardzo proszę.

Poseł Marek Sowa (KO):

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący.

Panie prezesie, chciałbym poruszyć kilka kwestii. Po pierwsze, z tej prezentacji wynika, że 46,5 mld euro zostało przekazane… taka wielkość środków została przekazana w 2021 r. do krajów członkowskich z instrumentu na rzecz wspierania… zwiększenia odporności, czyli w ramach krajowych planów odbudowy. 15,5 mld to jest płatność dla Hiszpanii, bo jak rozumiem pozostałe 35 mld to będą pewno zaliczki. Mam prośbę, żeby pan prezes przedstawił nam tutaj do ilu krajów członkowskich poszły te zaliczki w jakiej wysokości. Chodzi mi głównie o największe kwoty, które trafiły do poszczególnych państw. To jest pierwszy element.

Drugi element, tego nie zauważyłem, jak wiadomo od 2021 r. po wyroku TSUE Polska jest obarczona… na Polskę nałożone zostały kary finansowe za Turów i za praworządność, jedną bodajże w kwietniu, drugą bodajże we wrześniu czy w sierpniu. Z tego, co pamiętam, już jesienią ta pierwsza transza została Polsce potrącona. Nie wiem, czy w pana prezentacji w którejś pozycji zostało to ujęte? Bo tego nie zauważyłem, więc też prośba do pana prezesa o ustosunkowanie się, gdzie te kary zostaną finalnie ujawnione. Pewnie w dużo większej skali będziemy mieli z tym do czynienia w roku 2022, bo ta wartość kar przekroczyła już znacząco 2 mld zł, niemniej ważny element, żeby to też zostało pokazane.

Druga rzecz, o którą chciałbym zapytać, dotyczy krajowych planów odbudowy. Z tego, co pan prezes nam przedstawiał o warunkach, również konieczności zakontraktowania środków finansowych do końca 2023 r., które są warunkowane tym, że Komisja Europejska najpóźniej do końca tego roku musi zaciągnąć zobowiązania na cały instrument zwiększenia odporności. To by wynikało, że ta pula 23 mld euro z części pożyczkowej naszego Krajowego Planu Odbudowy, która nie jest ujęta i nie jest zatwierdzona przez Komisję Europejską w ramach aktualnego planu – bo ten aktualny plan to jest bodajże 24 mld części dotacyjnej i 11 mld części pożyczkowej – ta część pożyczkowa jest chyba blisko 35 mld, więc moje pytanie jest takie: czy… żebyśmy skorzystali z tego instrumentu pożyczkowego w pełnej wysokości, czyli z tych 35 mld euro z pożyczek, czy rząd powinien wystąpić o korektę Krajowego Planu Odbudowy? A jeśli tak, to jakie warunki musiałby spełnić? Czy to jest warunkowane na przykład tym, że musi do jakiegoś momentu zakontraktować odpowiednią wartość środków? Mam prośbę o odpowiedzenie na to pytanie.

Kolejne pytanie dotyczy Funduszu na Rzecz Sprawiedliwej Transformacji – dla Polski jest to bodajże pula 3 mld 800 mln euro – finansowanie Funduszu na Rzecz Sprawiedliwej Transformacji w 57% pochodzi właśnie z instrumentu na rzecz zwiększenia odporności, pozostała część z wieloletnich ram finansowych. To powoduje takie konsekwencje, że w bieżącym i w przyszłym roku całość środków musi być zakontraktowana, ale muszą być one rozliczone do końca 2025… 2023-2026. Z racji tego, że te środki są stosunkowo duże, a będą zainwestowane na małej części naszego kraju, może to rodzić problemy z wykorzystaniem tych środków. To nawet przedstawiciele ministerstwa funduszy mówią, że tego czasu jest bardzo mało. Ja przypomnę, że żadne konkursy jeszcze nie ruszyły, ta perspektywa uruchomienia konkursów to jest dopiero połowa bieżącego roku. Samorządy zgłaszają często projekty rzędu nawet kilkuset milionów złotych. To samo w sobie pokazuje, że będzie istniała bardzo poważna trudność z wykorzystaniem środków, więc tutaj też proszę o komentarz w tej sprawie.

I na koniec rzecz, wydaje mi się, dosyć istotna i mam prośbę do pana prezesa, aby przedstawił nam wyliczenia kosztów instrumentu na rzecz zwiększenia odporności. Politycy Solidarnej Polski na przestrzeni ostatnich dwóch miesięcy atakują premiera Morawieckiego, podając jakieś zupełnie kosmiczne kwoty obsługi Krajowego Planu

Odbudowy. Najbardziej absurdalny, który zauważyłem, to jest komentarz posła Patryka Jakiego, który twierdzi, że z tytułu otrzymania dotacji w ramach KPO w wysokości 23 mld 900 mln euro, tylko z tego tytułu zapłacimy do 2058 r. od 143 mld do 153 mld euro, czyli 6 mld euro przez 25 lat będziemy płacili po to, żeby dostać 24 mld. No to w ogóle tak absurdalne, że nie nadawałoby się na żaden komentarz, no ale te informacje są podawane, puszczane w obieg, są stosunkowo aktualne, bo z 28 grudnia, a więc mam prośbę do pana prezesa, aby powiedział, jak będzie finansowany Instrument na rzecz Zwiększenia Odporności, w jakiej części zostanie przerzucony na składki członkowskie i oczywiście jakie to może mieć konsekwencje dla naszego budżetu. A po drugie, ta część, która jest finansowana z euroobligacji i która będzie podlegała spłacie, też chciałbym, żeby było przytoczone jakie są aktualne, że tak powiem, koszty obsługi takiego kredytu. Myślę, że w interesie nas wszystkich jest, aby w stosunku do twardych liczb posługiwać się, opierać się na faktach, na racjonalnych kwotach, a nie na jakichś zupełnie absurdalnych. Ja nie przytaczam wszystkiego, bo mógłbym tutaj przytoczyć posty pani poseł Kempy, ministra Kowalskiego, ministra tego rządu. No to są w ogóle tak absurdalne wpisy, które nie spotkały się z żadnym komentarzem ze strony rządu, a on dalej jest tym wiceministrem i chyba odpowiada za wspólną politykę rolną.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Panie pośle, ja mam prośbę, może usłyszmy jakie jest wyjaśnienie tego, a niekoniecznie oceniajmy tak jedną, drugą, trzecią, piątą, dziesiątą osobę, bo chyba nie jest to celem, abyśmy tu wysłuchiwali pańskiej oceny, co do wszystkich osób kogo pan zna…

Poseł Marek Sowa (KO):

No nie, no ale ja chcę tylko uwiarygodnić…

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

…tylko chodzi o to, abyśmy usłyszeli odpowiedź na pytania, które zostały jasno zadane.

Poseł Marek Sowa (KO):

Panie przewodniczący, to była już końcówka mojej…

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Serdecznie proszę.

Poseł Marek Sowa (KO):

To była już końcówka mojej wypowiedzi. Natomiast mówię to z troską i pan się do tego powinien przychylić, bo jeśli…

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

W 100% ja…

Poseł Marek Sowa (KO):

…jeśli ktoś podaje absurdalne wyliczenia, że zapłacimy 150 mld, żeby dostać 24 mld…

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Dlatego też… Panie pośle, dlatego zwracam uwagę, że chętnie byśmy wysłuchali odpowiedzi co do…

Poseł Marek Sowa (KO):

…to wszystkim nam powinno zależeć, żeby było racjonalne wytłumaczenie tej kwoty. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

…wartości pieniądza w czasie i jaką kwotę zapłacimy, a nie do oceny poszczególnych osób, bo to chyba też nie ma sensu, żebyśmy publicznie opisywali każdą osobę, do której mamy taki czy inny stosunek. Zapewne pan jest osobą znającą tysiące osób, więc zeszłoby nam trochę wysłuchiwanie tego. Serdecznie panu dziękuję.

Pani przewodnicząca Krystyna Skowrońska.

Poseł Krystyna Skowrońska (KO):

Panie przewodniczący, panie prezesie, panie, panowie posłowie, przecież pan poseł Sowa miał rację, a że użył nazwisk… To podkreśla, że przytaczał tylko opinie tych, którzy na ten temat mówili. Chciałabym powiedzieć, że przygotowując sobie pytania, one mają ten sam zakres, o który pytał pan poseł Sowa, a zatem dotyczące… jako, że Europejski Trybunał Obrachunkowy zajmuje się tym czy fundusze są gromadzone i wykorzystywane prawidłowo, to chciałabym zacząć od początku. Pan prezes mówił o… Chciałabym usłyszeć jaką kwotę od roku 2021 Polska przekazała w składkach do Unii Europejskiej, ile pieniędzy wykorzystywano i jak funkcjonują fundusze w ramach nowej perspektywy finansowej, ile pieniędzy Krajowego Planu Odbudowy…

Poseł Teresa Wargocka (PiS):

Ale to jest sprawozdanie za 2021 r. Proszę pani, to jest sprawozdanie za 2021 r.

Poseł Krystyna Skowrońska (KO):

Prosiłabym, żeby pan przewodniczący… Zabieram głos, a pani poseł nie ma głosu.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Tak. Serdecznie panie proszę o to, abyście nie prowadziły między sobą dyskusji.

Poseł Krystyna Skowrońska (KO):

Chciałabym usłyszeć, ile pieniędzy zmarnowaliśmy w ramach KPO, czyli Krajowego Planu Odbudowy; dwie „nogi", pożyczki i granty, co Polska do dzisiaj straciła. Jakie pisma, czy była korespondencja, czy państwo badali korespondencję strony polskiej – bo państwo znacie powody, czy można wyjaśnić na podstawie korespondencji powody, dlaczego Polska straciła te pieniądze? Kiedy, zdaniem pana prezesa, może być uruchomiony Krajowy Plan Odbudowy? Pan prezes powiedział, że inne kraje korzystają, my nie. Koszty – to, o czym mówił pan poseł Sowa – w Polsce wszystkie media, łącznie z mediami rządowymi, podają jak to jest drogo, i bardzo lekceważą. Jeżeli Europejski Trybunał Obrachunkowy ocenia, to zna cenę pieniądza na rynku, cenę pieniądza na rynku europejskim, światowym, krajowym, polskim – pan, jako Polak, to rozumiem, że w ten sposób powinien oceniać – a ceny pieniądza za pożyczki w ramach Krajowego Planu Odbudowy. Raz na zawsze te nazwiska powinny paść kto mówi nieprawdę, bo to jest po prostu kłamstwo, że one są droższe. Jeżeli tam jest powyżej 1% a mniej niż 2%, to ja bym poprosiła pana prezesa o podanie rzędu wielkości oprocentowania pożyczek z KPO.

Wyroki TSUE, o których mówił pan poseł. Chciałabym jeszcze zapytać, ostatnio pojawia się tzw. afera korupcyjna w Unii Europejskiej, o której państwo mówicie, w Parlamencie Europejskim. Media podają, że dotyczy dwóch eurodeputowanych, m.in. pana deputowanego Poręby i pana posła Czarneckiego. Czy mógłby pan powiedzieć jak w tym zakresie Europejski Trybunał Sprawiedliwości czy i kiedy…

Poseł Teresa Wargocka (PiS):

Panie przewodniczący, co to jest?

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Pani poseł, wie pani co, ale proszę skupmy…

Poseł Krystyna Skowrońska (KO):

…wpłynęły jakieś wnioski do Trybunału, aby skontrolować…

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

…uwagę na tym co jest przedmiotem, a nie, żeby…

Poseł Krystyna Skowrońska (KO):

Tak, ale to jest przedmiotem.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

…pani mówiła, że media donoszą. No wie pani, my słyszymy, że media donoszą o posłach z Platformy Obywatelskiej, że również są zamieszani w jakieś tam nieczyste interesy. Czy to znaczy, że mamy to teraz komentować?

Poseł Krystyna Skowrońska (KO):

Ja bym chciała, żeby pan prezes powiedział, czy są wnioski i czy Europejski Trybunał Obrachunkowy…

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

No przecież pani bardzo dobrze wie, że nie ma żadnych wniosków o aresztowanie, nie ma postawionych zarzutów. Świetnie pani o tym wie.

Poseł Krystyna Skowrońska (KO):

…prowadzi na ten temat jakiekolwiek postępowania.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Nikt nie wymienia tych nazwisk w sensie formalnym, jednych, drugich. Czy za chwilę będziemy mówić o Platformie Obywatelskiej? Skupmy uwagę na wykonaniu budżetu Unii Europejskiej, po to się spotkaliśmy. Bardzo proszę.

Poseł Krystyna Skowrońska (KO):

Rozumiem, że państwo ograniczacie pytania. Nas interesuje co z tej perspektywy, o której mówił pan przewodniczący… pan prezes, co wynika dla Polski, dlaczego nie korzystamy, jakie mogą być państwa zdaniem powody, jakie są rzeczywiste powody, które Trybunał identyfikuje i w jakim horyzoncie czasowym możemy otrzymać środki i o ile mniejsze. A jeżeli Europejski Trybunał Obrachunkowy wie jak droższe pieniądze więcej kosztują, to jak to wpływa między innymi na Polskę przy kontrybucji, czyli przy dokonywaniu wpłaty składki przez Polskę do Unii Europejskiej? Ja rozumiem, że pan przewodniczący… pan prezes jest kolegą politycznym dzisiaj rządzących i takich informacji pewnie nie otrzymamy, ale to można wyliczyć ile straciliśmy. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Państwo mniej chcecie dowiedzieć się jak ocenić. Przepraszam, to taka konkluzja tych wszystkich wypowiedzi. Po co to wszystko, pani przewodnicząca? Ja rozumiem, że jesteśmy w parlamencie, ale nie ma potrzeby, żebyśmy w każdej sytuacji niepotrzebnie uprawiali jakąś chorą politykę. Może byśmy się czegoś ciekawego dowiedzieli? Ja wolałbym taką formułę.

Poseł Krystyna Skowrońska (KO):

Jak nie zadacie pytania, to przecież nic się nie dowiecie.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Wie pani, ale to można zadać pytanie, a nie oceniać, bardzo często nie mając żadnej podstawy do takiej oceny.

Pan… – przewodniczący chciałem powiedzieć – pan poseł Czesław Siekierski. Bardzo proszę, panie pośle.

Poseł Czesław Siekierski (KP):

Na niektóre pytania możecie mi udzielić pisemnej odpowiedzi, jeśli taką stosujecie. Pierwsze było: u nas budżety roczne są zależne od roku w jakim są wydawane. Który to jest rok perspektywy? Budżet 2021 r. to właściwie głównie wydatki z perspektywy 2014-2020, tylko właściwie głównie Wspólna Polityka Rolna i to pierwszy filar, jeśli chodzi o płatności bezpośrednie, bo one są realizowane na bieżąco. Ciekawi mnie ile było wydane z nowej perspektywy finansowej. Wiemy, kiedy ona była zatwierdzona, że była zatwierdzona bardzo późno. To pierwsze pytanie. Drugie, jeśli chodzi o nieprawidłowości, które się pojawiają. W jakich są głównie obszarach i w jakich państwach? Jakiego procenta wydatków to dotyczy? Wiemy, że zawsze ze wspólną polityką rolną mieliśmy, szczególnie, kiedy ja przewodniczyłem komisji, głównie we Włoszech, ale nie tylko. Czy macie w tym zakresie własne kontrole w krajach, czy tylko opieracie się na kontrolach instytucji krajowych typu NIK itd. – no bo współpracujecie z instytucjami krajowymi w tym zakresie. Następnie, czy macie informacje o zasobach własnych, źródłach własnych? Jaki był procent poszczególnych rodzajów zasobów własnych w budżecie? Przy wydatkach to trudno projektować, to trzeba by właściwie w całości budżetu. Jest kierunek, żeby zwiększać zasoby własne. Ale jeśli nie, no to dajcie mi tylko opisową informację.

Następnie, na ile wchodzicie w kontrolę merytoryczną? Bo ja miałem kiedyś problem, kiedy na pana miejscu był Wojciechowski, że często miałem zarzuty w komisji, którą prowadziłem, od ówczesnego na pana miejscu, a obecnie komisarza Wojciechowskiego, że wchodzi za dużo w merytoryczne sprawy, a to nie powinno być przedmiotem prac Europejskiego Trybunału Obrachunkowego. On był tym zainteresowany, bo siedział w tej komisji i był wiceprzewodniczącym i stąd… Jaka jest w tym względzie praktyka, jeśli chodzi o Europejski Trybunał Obrachunkowy? I jeśli chodzi o skalę wydatków na szczepionki, jaka była partycypacja budżetu unijnego? Nie musicie odpowiadać teraz, możecie mi to przesłać.

Jest nowy trend, no bo, że rosną wydatki bezpośrednio z budżetu Unii, dla przykładu sprawy nauki, że nauka jest głównie finansowana bezpośrednio na szczeblu unijnym, choć ona też jest finansowana w budżetach krajowych, unijnych, ale rośnie ta skala wydatków w budżecie… (sygnał telefonu komórkowego).

Przepraszam, ale to jest skutek tego, że założyłem stary aparat, bo mi ukradli telefon.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Pomalutku, panie pośle.

Poseł Czesław Siekierski (KP):

Ale już. Przepraszam.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Nie ma problemu.

Poseł Czesław Siekierski (KP):

Bardzo przepraszam.

I wreszcie, że rośnie udział wydatków na szczeblu unijnym. Czy to jest jakaś stała tendencja czy nie? I wreszcie: jaki jest koszt finansowania służb zewnętrznych? Chodzi o całą dyplomację zewnętrzną, która została znowu w ostatnich latach znacznie rozbudowana. I na koniec: które obszary budżetu są zasilane z kar, które Polska płaci? Czy to trafia pod określone pozycje do budżetu czy na określone… czy po prostu idzie do wspólnego zasilania? Bardzo dziękuję.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Bardzo dziękuję.

Szanowni państwo, czy są jeszcze jakieś pytania? Nie ma.

W takim razie ja pozwolę sobie jeszcze zadać jedno pytanie. Chciałbym się odnieść do pytań o wyroki TSUE i o kary, bo rzeczywiście mamy taką sytuację, że mamy w Polsce zarówno naliczane kary jak i mamy wyroki. Chciałem zapytać o dwie rzeczy, z jednej strony, abyście państwo nam przybliżyli, aby pan nam przybliżył kwestię wyroków jako takich w ogóle w stosunku do poszczególnych państw. Czy to jest coś wyjątkowego, szczególnego, że TSUE orzeka w stosunku do poszczególnych państw? Czy dotyka to tylko państwo polskie czy również inne państwa mają do czynienia z taką sytuacją? A drugą rzeczą jest związana z tym płatność kar. Jak wygląda sytuacja naliczania kar na inne, poszczególne państwa Unii Europejskiej? Czy to jest jakaś wyjątkowa rzecz dla naszego kraju czy to jest przewidziana procedura, która występuje powszechnie w Unii Europejskiej, podobnie jak orzeczenia TSUE w stosunku do państw Unii Europejskiej? Bo wydaje się, że w przestrzeni publicznej w Polsce często jest kolportowana tak informacja jakby dotyczyło to tylko i wyłącznie Polski, jakby tylko i wyłącznie Polska przechodziła tego typu sytuacje. Bardzo serdecznie proszę.

Członek ETO Marek Opioła:

Dziękuję, panie przewodniczący.

Wysoka Komisjo, może wpierw powiem coś takiego, że bardzo dziękuję za te wszystkie pytania. Na niektóre postaram się udzielić odpowiedzi od razu, na niektóre przekażemy odpowiedź pisemnie, dlatego że niektóre kwestie musimy po prostu sprawdzić, dlatego że państwo posłowie zadali bardzo konkretne pytania, na które dzisiaj nie mamy informacji i żeby być precyzyjnym – a funkcja, którą sprawuję w Europejskim Trybunale Obrachunkowym mówi o tym, żeby po prostu przedstawiać fakty i tylko fakty –

w związku z tym, żeby odpowiedź była precyzyjna i szczegółowa, to pozwolimy ją sobie przesłać na piśmie. Mamy taką praktykę…

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Bardzo prosimy.

Członek ETO Marek Opioła:

…przekazujemy odpowiedzi na piśmie na ręce pana przewodniczącego, do dyspozycji wszystkich posłów, i tak będziemy to stosować.

Tytułem wstępu może pewne wyjaśnienie. Europejski Trybunał Obrachunkowy nie prognozuje, nie robimy prognoz na przyszłość dotyczących kto ile stracił, dlatego że to nie jest nasz zakres. Jest tutaj pan dyrektor Departamentu Budżetu sam może przyznać, że nawet Najwyższa Izba Kontroli nie robi takich wyliczeń i ich nie publikuje. Oni robią, i my tak samo robimy, analizy ryzyka w przygotowaniu do danego audytu i do danej kontroli, w związku z tym trudno się odnieść do kwestii, które były tutaj poruszane w wypowiedzi pani poseł i pana posła, ile Polska straciła i ile to wynosi, dlatego że my takich danych nie mamy. My staramy się, i taką mamy pragmatykę, pracujemy na faktach, pracujemy na danych, które otrzymujemy czy to z państwa członkowskiego, jeżeli jest przeprowadzony audyt w danym zakresie, czy też przez te dane, które otrzymujemy od Komisji, którą głównie kontrolujemy. Ale odpowiadając na pytanie odnośnie naszych kontroli merytorycznych i czy kontrolujemy państwa członkowskie, tak, kontrolujemy państwa członkowskie, stąd ten przykład w rozdziale dotyczącym dochodów w 2022 r., który państwu przedstawiłem. Byliśmy w Irlandii, byliśmy w Szwecji sprawdzając jak państwa członkowskie radzą sobie z kwestiami w zakresie dochodów i jak wygląda cały budżet; ale to tytułem wstępu.

Pozwoli pan przewodniczący, że uchylę się od pytań typowo politycznych, dlatego że my, jako instytucja, jesteśmy instytucją niezależną i nie odpowiadamy na pytania polityczne. Nie komentujemy wszystkich kwestii, które pojawiają się w przestrzeni medialnej, ale postaramy się – i tu zobowiązuję się, że w kwestii pytań merytorycznych, które zostały zadane – obliczyć i sprawdzić na przykład kary. Będąc w Trybunale już ponad 2 lata, pracując nad sprawozdaniem w Izbie V, która zajmuje się całym raportem rocznym, nie pojawiała się taka pozycja, w związku z tym muszę wrócić, spotkać się z zespołem audytowym i zadać po prostu określone pytanie i otrzymać odpowiedź. Przekażemy tę odpowiedź Wysokiej Komisji na ręce pana przewodniczącego.

Żałuję, że nie ma niestety pani poseł…

Poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Jest, ale właśnie wychodzi.

Członek ETO Marek Opioła:

…– a, jest, przepraszam, ale właśnie wychodzi…

Poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Nie interesuje ją odpowiedź. Trzeba było tylko zadać pytanie.

Członek ETO Marek Opioła:

…– to chciałem odpowiedzieć na pytanie, żeby nie pozostało bez odpowiedzi, pytanie, które pojawiało się wielokrotnie, na które jesteśmy gotowi odpowiedzieć już dzisiaj. Tutaj poproszę o slajd pierwszy odnośnie składek. To jest analiza dotycząca składek od 2004 do 2020 r. i przepływów finansowych pomiędzy Unią a Polską. W tych latach, czyli za 18 lat, przepływy finansowe wyniosły 222 mld euro. Do budżetu unijnego dokładaliśmy się płacąc składkę w wysokości ponad 73 mld euro. Czyli jasno wynika, że saldo przepływu pomiędzy Polską a Unią było pozytywne w całym okresie członkostwa Polski w Unii Europejskiej i Polska jest beneficjentem netto budżetu unijnego od roku 2004. To tyle.

W kwestiach związanych… Będę tak troszeczkę pływał, ale cały czas jesteśmy w tym samym zagadnieniu. Zapisałem sobie pytania państwa posłów i pana przewodniczącego odnośnie błędów. Mamy przygotowany slajd. To są błędy, które wynikają… – o których możemy mówić i powinniśmy mówić – błędy, które zostały wykryte w Polsce. Głównym celem działa-

nia M21 było zaradzenie problemom zachowania płynności środków rolników oraz małych i średnich przedsiębiorstw zajmujących się przetwarzaniem, wprowadzaniem do obrotu lub opracowaniem produktów rolnych, w przypadku których szczególnie mocno dała się odczuć sytuacja kryzysowa związana z COVID-19. Miało to zagwarantować ciągłość działań tych podmiotów. I tutaj Trybunał zbadał wdrożenie tego działania w czterech państwach członkowskich, w tym w Polsce, przy czym sprawdził, czy spełnione zostały dwa główne warunki udzielania wsparcia, tj. czy wnioski przyznanej pomocy zostały zatwierdzone przez właściwy organ do 31 grudnia 2020 r., a maksymalna kwota wsparcia nie przekroczyła 7 tys. euro na jednego rolnika i 50 tys. euro na jedno małe i średnie przedsiębiorstwo. Trybunał stwierdził, że ogólnie warunki udzielania wsparcia określone w rozporządzeniu były przestrzegane, a kryteria uzyskania dostępu do tej pomocy były mniej rygorystyczne niż w przypadku innych rodzajów pomocy bezpośredniej. W Polsce kontrolerzy Trybunału wykryli kilka przypadków ferm drobiu, które złożyły więcej niż jeden wniosek o przyznanie pomocy, mimo że posiadane przez nich zwierzęta przebywały w jednym budynku. Agencja płatnicza zatwierdziła wsparcie wyłącznie na podstawie dokumentacji i nie przeprowadziła wizji kontrolnych w gospodarstwach, aby sprawdzić, czy członkowie tej samej rodziny faktycznie prowadzą oddzielną działalność gospodarczą. To jest taki błąd, który akurat wykryliśmy, którym chciałem podzielić się z Wysoką Komisją.

W kwestii związanej z naszymi produktami, to też chciałbym powiedzieć, że – tak, jak wystąpiłem na samym początku mojej wypowiedzi i zawarłem – że my prowadzimy audyty sprawdzenia, kontrole w kwestiach związanych z krajowymi planami odbudowy, czy innymi kontrolami pochodnymi. Trybunał – i to jest kolejny slajd, który też przygotowaliśmy państwu – mamy trzy publikacje, które zostały opublikowane: pierwsza publikacja to jest „Opinia w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiający Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększenia Odporności", jest to publikacja, która ukazała się 9 września 2020 r., druga publikacja, „Sprawozdanie specjalne", to była „Ocena krajowych planów odbudowy i zwiększenia odporności dokonana przez Komisję – ogólnie właściwa, lecz wdrażanie planów jest obarczone ryzykiem", to była publikacja, która została wydana 8 września 2022 r.; i przegląd funduszy FSI i RRF 19 stycznia 2023 r. Kolejna publikacja dotyczyła wprowadzenia do kontroli zasad praworządności a działania Komisji mające na celu ochronę interesów finansowych Unii w ramach polityki spójności. Ta publikacja była 23 stycznia tego roku. W przyszłości planujemy wydanie – i to jest odpowiedź, która… pewnie ta publikacja zainteresuje pana posła Siekierskiego w sprawie budżetu i przepływów – jest przygotowywany specjalny raport dotyczący… on ma nazwę „Budget Galaxy 2021". Będzie to publikacja, która ukaże się w marcu tego roku i będzie to ocena obecnego kształtu architektury finansowej Unii, w tym zmian wprowadzonych przez WRF 2021–2027 i NGEU. Zachęcam do przeczytania tego, bo to będzie ciekawy produkt przygotowany przez Trybunał. Kolejną kwestią dotyczącą RRF będzie specjalne sprawozdanie „Cyfryzacja szkół", dlatego że to też jest jeden z elementów kamieni milowych. Publikacja będzie w drugim kwartale 2023 r. Kolejną publikacją, którą planujemy, będzie sprawozdanie specjalne „Zarządzanie długiem." To też będzie pewnie ciekawa publikacja dla pana posła Sowy. Tam też pewnie będzie dużo informacji, o które pan mnie prosił, żebym odpowiedział. Ale wyprzedzając, publikacja będzie w drugim kwartale tego roku. Kolejny, też ciekawy produkt, który przygotowujemy, to jest projekt kontroli przez Komisję systemów RRF. Będzie to w drugim kwartale 2023 r. i będzie to ocena, czy system kontroli Komisji może zapewnić prawidłowość płatności w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Odporności. Kolejne będzie sprawozdanie specjalne z wykonania RRF – będzie to w trzecim kwartale 2023 r. To będzie ocena, czy ramy monitorowania instrumentów odbudowy i odporności są odpowiednie do pomiaru wyników. Jeszcze jedna publikacja, którą przygotowujemy na ten rok, będzie w czwartym kwartale tego roku. To będzie publikacja „Absorbcja RRF" i będzie ona skupiała się na zapewnieniu wcześniejszej oceny zakresu, w jakim projekt RRF jest odpowiedni, a jego realizacja przebiega zgodnie z planem, aby ułatwić terminowe wykorzystanie funduszy przeznaczonych na skuteczny wkład państw członkowskich w rozwiązaniach gospodarczych i społecznych skutków COVID-19.

Wracając do pytania odnośnie szczepionek, my mamy publikację dotyczącą szczepionek, jest to bodajże publikacja, która była opublikowana przez Trybunał w ubiegłym roku. W odpowiedzi na pytanie pana posła pozwolimy sobie ją przesłać do Wysokiej Komisji.

W kwestiach politycznych, które były poruszone. Ja nie jestem politykiem, jestem reprezentantem państwa polskiego, który pracuje w Europejskim Trybunale Obrachunkowym. Traktuję Wysoką Komisję i parlament z wysokim szacunkiem, bez względu na to kto pochodzi z jakiej partii politycznej, i proszę mnie też traktować w taki sam sposób. Chcę przedstawić państwu pełną informację. Jeżeli pojawiają się pytania, na które możemy udzielić odpowiedzi, będziemy jej udzielać. Mój gabinet, czyli Gabinet Polski, jest do państwa dyspozycji, tak jak mówiłem na samym początku, na naszych pierwszych spotkaniach. Proszę nam dać czas na przygotowanie informacji i przekazanie Wysokiej Komisji. Zawsze staramy się to robić ze starannością i rzetelnością; przedstawiamy wszystkie informacje, które są w zasobach Trybunału.

Wracając do tego jak głęboko wchodzimy w poszczególne tematy, oczywiście to zależy od tematu audytu, który jest prowadzony. Pragmatyka funkcjonowania Trybunału jest taka, że każdy członek ma przypisane projekty audytowe i on się nimi zajmuje. Jeżeli ktoś bardziej się zajmuje i jest bardziej biegły w danym zakresie, oczywiście wchodzi głębiej merytorycznie, oczywiście mobilizuje zespoły kontrolne, audytowe do tego, żeby pracowały w tym zakresie, ale cały raport z takiego audytu jest przyjmowany albo przez izbę, która jest odpowiedzialna za ten zakres, czy też na posiedzeniu Trybunału. Oczywiście mamy swoje obostrzenia, bo nasze raporty, jak państwo zobaczą i zaczną czytać, są napisane z perspektywy horyzontalnej, w związku z tym my, jako instytucja, w głównym wymiarze badamy Komisję Europejską, poszczególne agencje – jeżeli to dotyczy agencji – zajmujemy się raportem rocznym i przedstawiamy go w takiej formie, jak to dzisiaj państwu przedstawiłem, ale też wchodzimy na kontrole własne do państw członkowskich. I tutaj współpracujemy z Najwyższą Izbą Kontroli, bo za każdym razem, jak pojawia się nasz zespół kontrolny, to najwyższa izba kontroli państwa członkowskiego jest informowana i może wysłać swoich obserwatorów. Oczywiście przy badaniu różnego rodzaju zakresów ryzyka i programowaniu audytów wykorzystujemy materiały, które są dostępne w przestrzeni medialnej, czy też w sprawozdaniach, które są robione przez narodowe biura, czyli w tym przypadku na przykład Najwyższą Izbę Kontroli, do naszej pracy bieżącej w planowaniu danej kontroli. Tak jak powiedziałem, na szczegółowe pytania udzielimy pisemnej odpowiedzi na ręce pana przewodniczącego, zostanie ona przekazana do poszczególnych państwa posłów. Naszą prezentację, którą tutaj przedstawiłem, też przekażemy do sekretariatu Komisji. Oczywiście zachęcam państwa do zapoznana się z pełnym raportem, zachęcam państwa do śledzenia naszych materiałów na stronie internetowej. Jeżeli będą bezpośrednie pytania, to Gabinet Polski jest do państwa dyspozycji. Możemy przekazać tłumaczenia, bo nie zawsze wszystkie tłumaczenia na język poszczególnego kraju członkowskiego są dostępne od razu. I na tym chciałem zakończyć. Dziękuję, panie przewodniczący.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Serdecznie dziękuję.

Szanowni państwo, czy są jeszcze jakieś dodatkowe pytania?

Poseł Krystyna Skowrońska (KO):

Czekamy na materiały.

Poseł Marek Sowa (KO):

Proszę tylko rozesłać nam prezentację.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Oczywiście tak też zrobimy. Dziękuję za tę deklarację. Zostaną rozesłane jak zwykle.

Szanowni państwo, na tym wyczerpaliśmy porządek dzienny posiedzenia Komisji. Zamykam posiedzenie Komisji informując, że protokół posiedzenia z załączonym pełnym zapisem jego przebiegu będzie wyłożony do wglądu w sekretariacie Komisji Finansów. Serdecznie państwu dziękuję mówiąc do zobaczenia.

Proszę państwa, pragnę przypomnieć, że widzimy się w tej sali o godzinie 14. na rozpatrzeniu poprawek zgłoszonych…

Głos z sali:

Ile jest złożonych poprawek?

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Wszystkich złożonych poprawek jest 25 czy 26, jak patrzyłem teraz na… Na iPadach mamy przekazany druk, 25 lub 26 poprawek…

Głos z sali:

Drugie czytanie?

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

…w drugim czytaniu. Jak patrzyłem część z tych poprawek będzie głosowana łącznie, więc myślę, że to nie będzie trwało aż tak długo. Przypominam, o godzinie 14. Dziękuję bardzo. Prezydium Komisji o godzinie 13. Widzimy się bodajże w sali 208 czy 206. Dziękuję serdecznie.